

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

LVII. An turpia facienda ut magnum quid vel bonum inde consequaris: ut:
An liceat consuescere seu misceri cum uxore tyranni, ut per eam paratum
aditum habeas ad occidendum tyrannum?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

quæ in se veram laudem continet, quomodo Aristot. Rhetor & Ethicus *Ἐπιφανείη*? Resp. A contradictione sic vindicatur: Virtus propter actiones laudatur, ut fons propter rivus & fluvios inde emanantes, id est, virtus laudatur, quod sit fructuosa. Possessio enim virtutis nulla est sine usu. Quo fit, ut etiam ipse Aristoteles in Rhetor. dicat, laudem in actionibus consistere. Actiones laudantur propter virtutem, ut rivus propter fontem, qui bonus est, commendatur à bonitate: quia ex virtute actiones dicuntur honestæ & laudabiles. Laudamus virum bonum, qui nihil agit, cum credimus eum præditum virtute, at quæ non semper est otiosa, sed quæ aliquando se exeruerit, vel suo tempore se exeret, etiam si jam fortè otiosa sit.

L VII.

An turpia facienda ut magnum quid vel bonum inde consequaris: ut: An liceat consuescere seu misceri cum uxore tyranni, ut per eam paratum aditum habeas ad occidendum tyrannum?

De Thesi distinguitur: de hypothesi negatur.

ARISTOTELIS 3. Ethicorum: In ejusmodi, inquit, actionibus, quandoque & laudantur homines, cum turpe quippiam aut molestum toleraverint pro magnis rebus & bonis consequendis. Hæc sententia an verè Ethicorum

rè Ethica sit, dispiciendum. Si per Turpia Aristoteles intelligit scelera & sceleratas actiones, non est hic audiendus. Virtutibus enim tantum conveniunt laudationes, non vitis. Nec est peccandum gratia alicujus insignis utilitatis consequendæ, aut magni incommodi & mali vitandi. Non faciendæ mala, ut eveniant bona. Non igitur fas est commiseri alienæ uxori, ut maritus infestans rempublicam è medio tolli possit. Nec audiendi sunt, qui dicunt: etsi in hac similibus specie facti facis turpe quid: non tamen facis turpiter: Ideoq; non es vituperandus, sed laudandus propter bonum finem. Sicut enim sunt quedam actiones & operationes bonæ, quæ tamen non sunt benè factæ: siquidem non omnia qui justum facti, illicè justè facit: Sic possunt quedam actiones esse turpes & malæ, quæ tamen non sunt malè & turpiter factæ. Ecce verò non sunt audiendi? Quia & habitus malus & actiones ante & post habitum talem malæ sunt vituperabiles. Si verò Aristoteles intelligit per turpia, ea quæ habent aliquam externam foeditatem, à sententia ejus stamus. Nam si, exempli causa, jubeatur magistratus instar servorum per publicas plateas cursitare ob magnam quandam commoditatem, facere id non detrectabit. Zopyrus Persæ truncavit sibi nares, aures, labra, ut Babyloniorum urbem

Honestis
mediis ad
finem ten-
dendum.
Object.

solus

urbem proderet suo Dario. Ulysses passus est se graviter verberari, aptavitque sibi sordidas vestes, & hoc amictu, quasi esset servus et transfuga, ad Troianos venit, ut urbem exploraret. Talia turpia laudantur.

LVIII.

An vitia sint involuntaria?

SOCRATES apud Platonem in Protagora disputat: Vitia esse involuntaria, neminemque fieri sponte malum. Contra Aristoteles docet, vitia esse voluntaria. Socratis seu Platonis sententia *κατά τὴν* vera est. Plato enim cum Stoicis intelligit per voluntatem appetitionem non quamvis, sed quæ aliquid cum ratione desiderat, seu quæ rectæ rationi est consentanea. Hoc autem modo nemo vult malum: sed tali appetitione homines volunt vitia, cui reclamatione ratio. Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, inquit Apostolus: ac sentit se corruptione, in qua natus est, ad mala impelli. Quod ago, inquit idem, non agnosco, & nequaquam id Rom. 7. v. 15. quod volo, facio: sed id quod odi, illud ipsum facio. Platonica igitur assertio intelligatur ita, ut congruat cum hac sententia Thomæ Aquinatis: Non potest esse peccatum involuntate, nisi sit defectus in ratione. Vel, quod addo ego, nisi recta voluntas à vitiositate homini infidente